

Porovnání zkušebních metod pro měření interlaminární smykové pevnosti laminátů

Ing. Bohuslav Cabrnach, Ph.D.
VZLÚ, a.s.

Mechanické charakteristiky z hlediska návrhu kompozitních konstrukcí

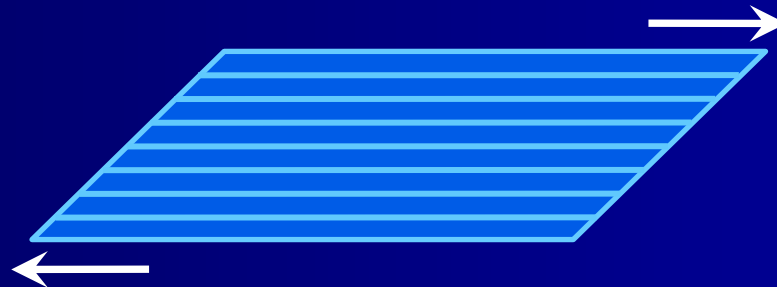
21. listopadu 2012

Seminář ČSM, Praha

Úvod

Interlaminární smyková pevnost

- Interlaminar Shear Strength (ILSS)
- Nejcitlivější parametr laminátů
- Závisí na vlastnostech matrice, adhezy mezi výztuží a matricí, typu a orientaci výztuže, ...
- Posouzení vlivu expozice na vlastnosti matrice

Normalizované zkušební metody

ASTM D2344 / D2344M - 00

- Standard Test Method for Short-Beam Strength of Polymer Matrix Composite Materials and Their Laminates
- Short Beam Strength (SBS)

ASTM D5379 / D5379M – 05

- Standard Test Method for Shear Properties of Composite Materials by the V-Notched Beam Method
- Iosipescu Shear test

ASTM D7078 / D7078M – 05

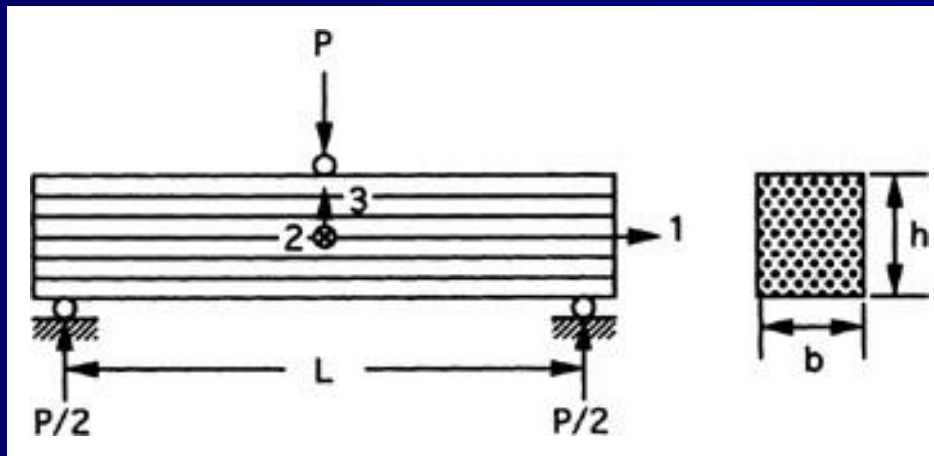
- Standard Test Method for Shear Properties of Composite Materials by V-Notched Rail Shear Method
- V-notched rail shear test

ASTM D3846 - 08

- Standard Test Method for In-Plane Shear Strength of Reinforced Plastics

ASTM D2344

- Short Beam Strength (SBS)
- Plochý obdélníkový vzorek relativně velké tloušťky pro zvýšení poměru mezi smykovým ohybovým namáháním
- Prostě podepřený nosník na dvou podporách, zatěžovaný silou uprostřed mezi podporami

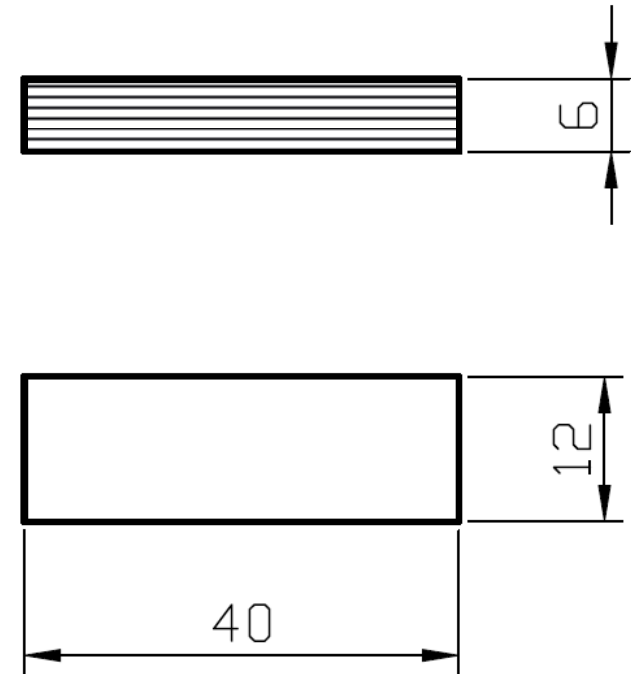

ASTM D2344

Zkušební tělesa

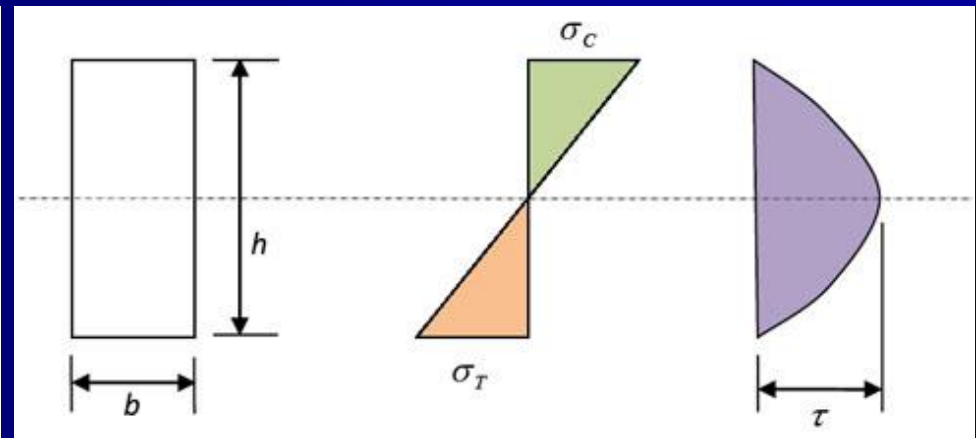
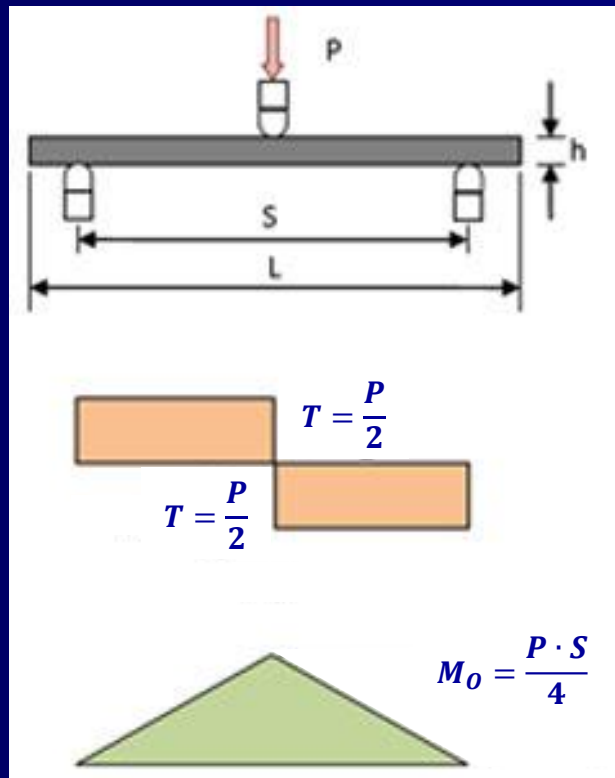
- Vyvážený laminát
- Min. 10% vláken ve směru podpor
- Délka vzorku = 6 x tloušťka
- Šířka vzorku = 2 x tloušťka
- Rozpětí podpor = 4 x tloušťka

Nominální rozměry vzorku

ASTM D2344

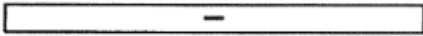
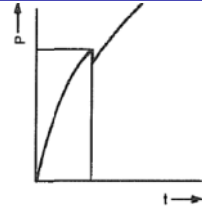
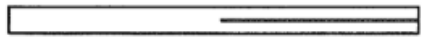
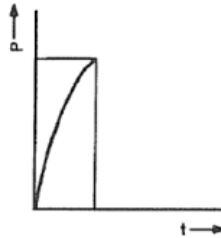

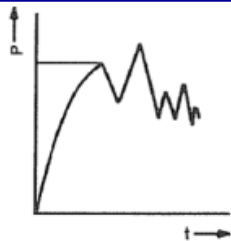
Určení ILSS

$$F^{SBS} = \frac{3}{4} \cdot \frac{P_{max}}{b \cdot h}$$

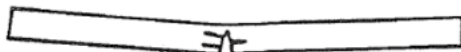
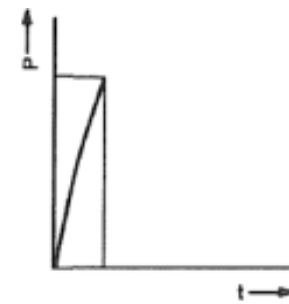

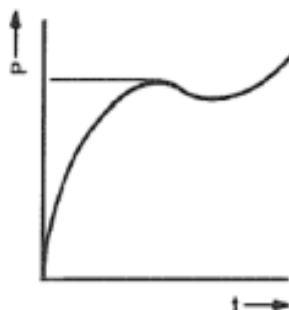
ASTM D2344

Akceptovatelné módy porušení

Popis	Schéma	Záznam
Jednoduchá smyková porucha uvnitř laminátu		
Jednoduchá smyková porucha na okraji laminátu		
Vícenásobná smyková porucha na okraji laminátu		

ASTM D2344

Neplatné módy porušení

Popis	Schéma	Záznam
Tahové nebo tlakové porušení		
Plastická deformace		

ASTM D2344

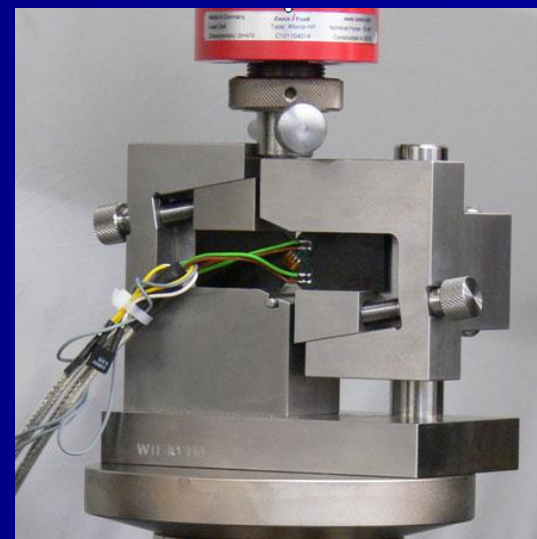
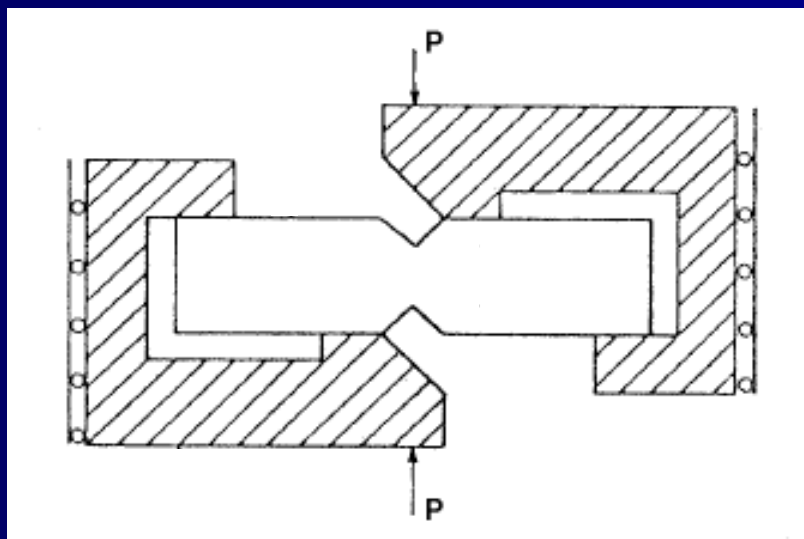
Použitelnost zkoušky

- Kontaktní napětí v místě působivosti zatěžovací síly může způsobit jiný mód porušení vzorku než smykem
- Metoda není vhodná pro určování návrhových materiálových hodnot, protože naměřené hodnoty neodpovídají skutečnosti - „Apparent ILSS“
- Zkouška určena pro ověřování kvality výrobního procesu a výběr nebo porovnání materiálů

ASTM D5379

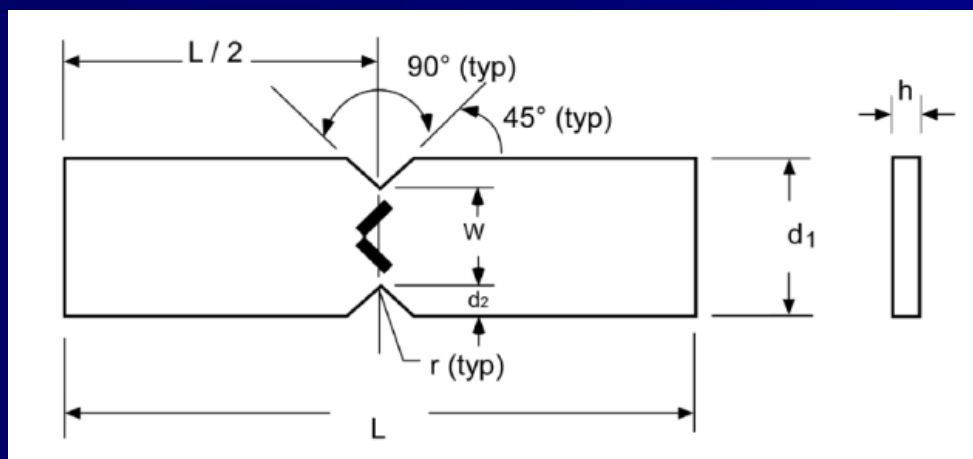
ASTM D5379

- Iosipescu Shear test
- Plochý obdélníkový vzorek o velké tloušťce se dvěma vruby
- Vzorek zatěžován ve speciálním zatěžovacím přípravku

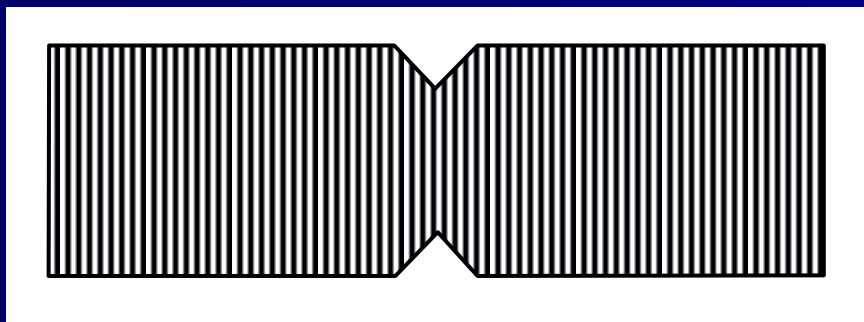
ASTM D5379

Zkušební tělesa

Nominální rozměry vzorku

d_1	=	20.0 mm [0.75 in.]
d_2	=	4.0 mm [0.15 in.]
h	=	as required
L	=	76.0 mm [3.0 in.]
r	=	1.3 mm [0.05 in.]
W	=	12.0 mm [0.45 in.]

$$F_{ILSS} = \frac{P_{max}}{w \cdot h}$$

ASTM D5379

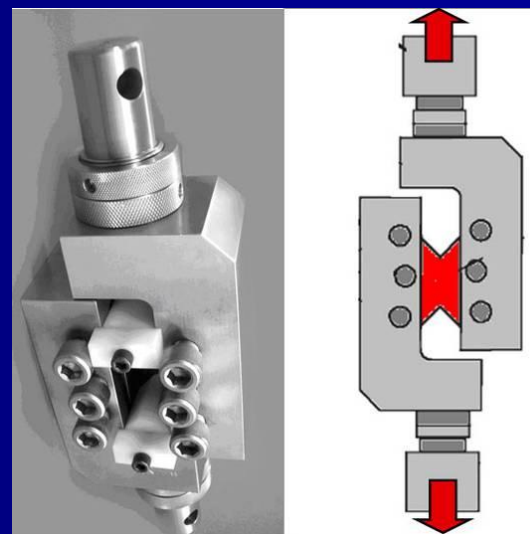
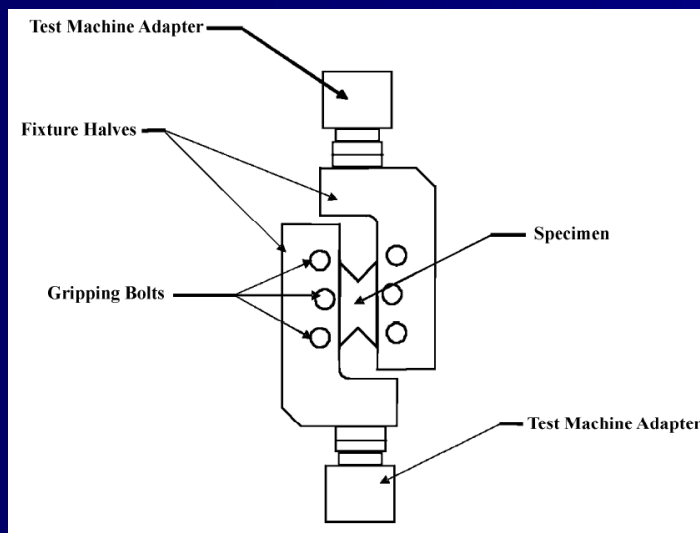
Použitelnost zkoušky

- Metoda je vhodná pro určování návrhových materiálových hodnot
- Není vhodná pro měření meze pevnosti ve smyku víceosých laminátů

ASTM D7078

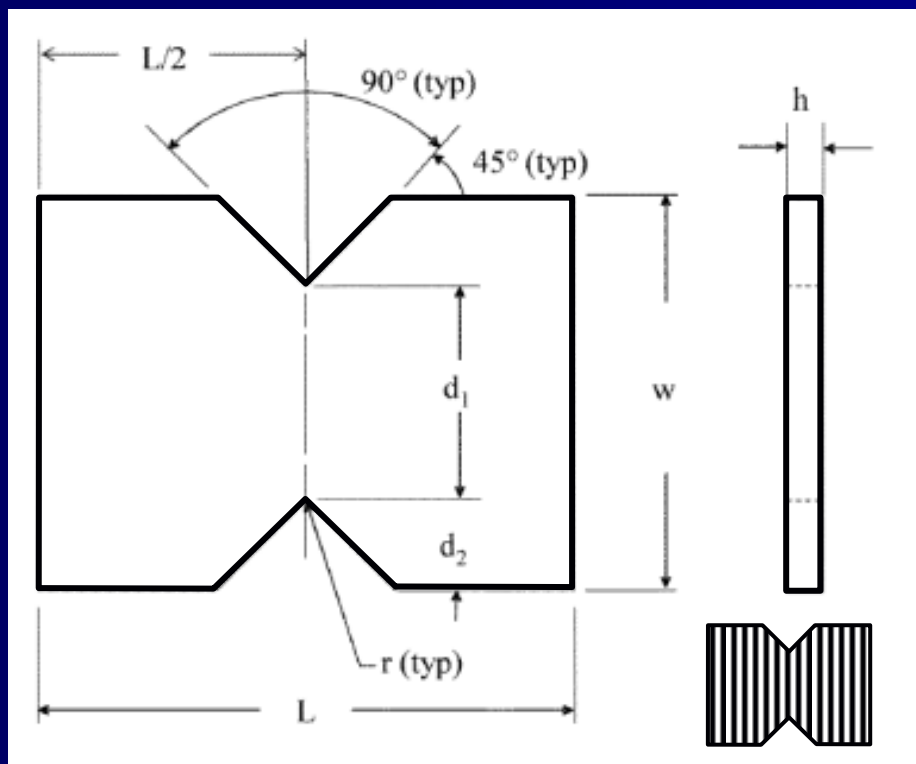
ASTM D7078

- V-notched rail shear test
- Plochý obdélníkový vzorek o velké tloušťce se dvěma vruby
- Vzorek zatěžován ve speciálním zatěžovacím přípravku

ASTM D7078

Zkušební tělesa

Nominální rozměry vzorku

d_1	=	31.0 mm [1.20 in.]
d_2	=	12.7 mm [0.50 in.]
H	=	as required
L	=	76.0 mm [3.0 in.]
R	=	1.3 mm [0.05 in.]
W	=	56.0 mm [2.20 in.]

$$F_{ILSS} = \frac{P_{max}}{d_1 \cdot h}$$

ASTM D7078

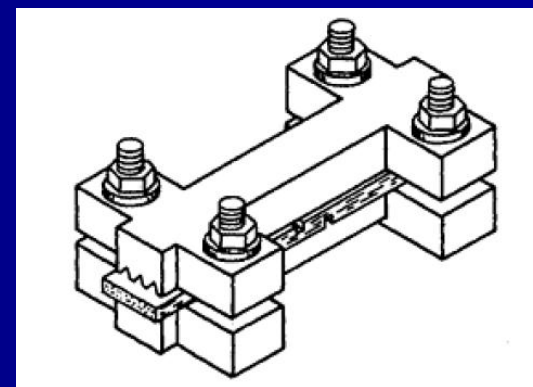
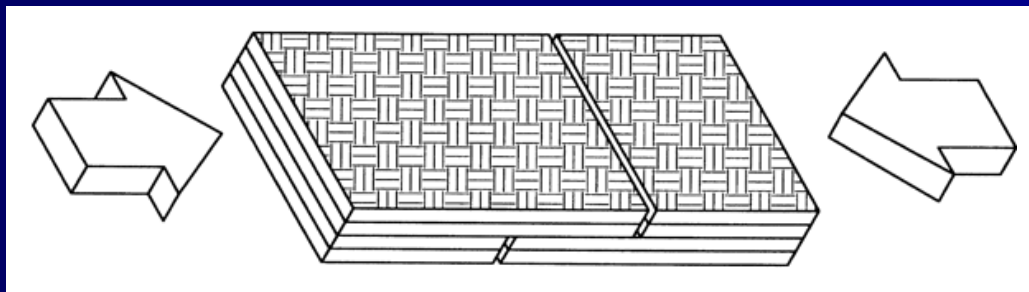
Použitelnost zkoušky

- Metoda je vhodná pro určování návrhových materiálových hodnot
- Lze měřit i mez pevnosti ve smyku víceosých laminátů

ASTM D3846

ASTM D3846

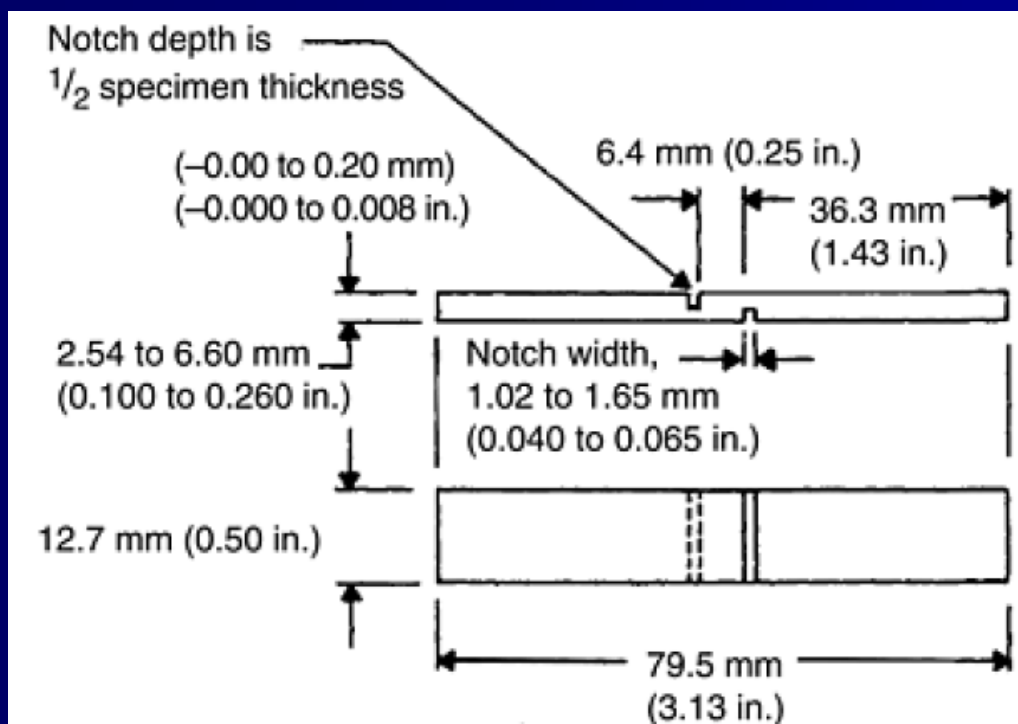
- Zkouška je určena pro určení meze pevnosti ve smyku plastů vyztužených krátkými, náhodně orientovanými vlákny
- Plochý obdélníkový vzorek o velké tloušťce se dvěma vruby
- Vzorek tlakově zatěžován ve speciálním stabilizačním přípravku, shodným s tlakovou zkouškou dle ASTM D695

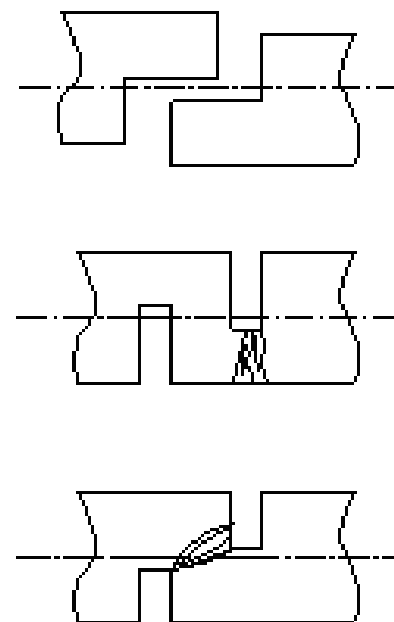

ASTM D3846

Zkušební tělesa

Módy porušení

ASTM D3846

Použitelnost zkoušky

- Koncentrace napětí v místě vrubů
- Metoda není vhodná pro určování návrhových materiálových hodnot, protože naměřené hodnoty neodpovídají skutečnosti - „Apparent ILSS“
- Zkouška může být použita pro ověřování kvality výrobního procesu a výběr nebo porovnání materiálů při dodržení přesných rozměrů vrubů. Hloubka a šířka vrubu má zásadní vliv na naměřenou ILSS.

Ostatní zkušební metody

ASTM D3165 - modifikace

- Standard Test Method for Strength Properties of Adhesives in Shear by Tension Loading of Single-Lap-Joint Laminated Assemblies
- Tvar vzorku

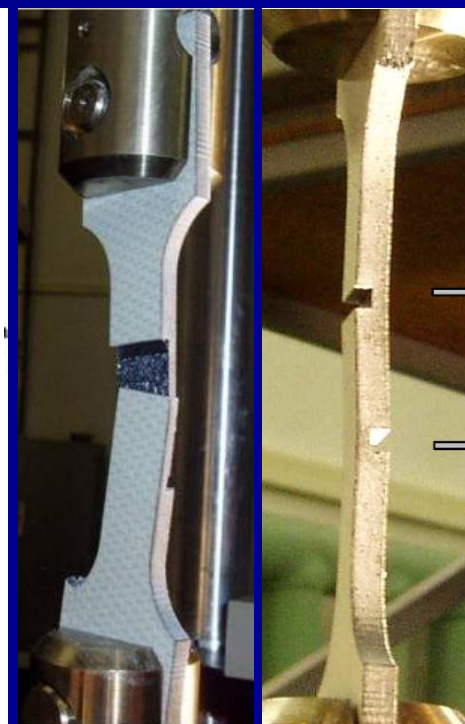
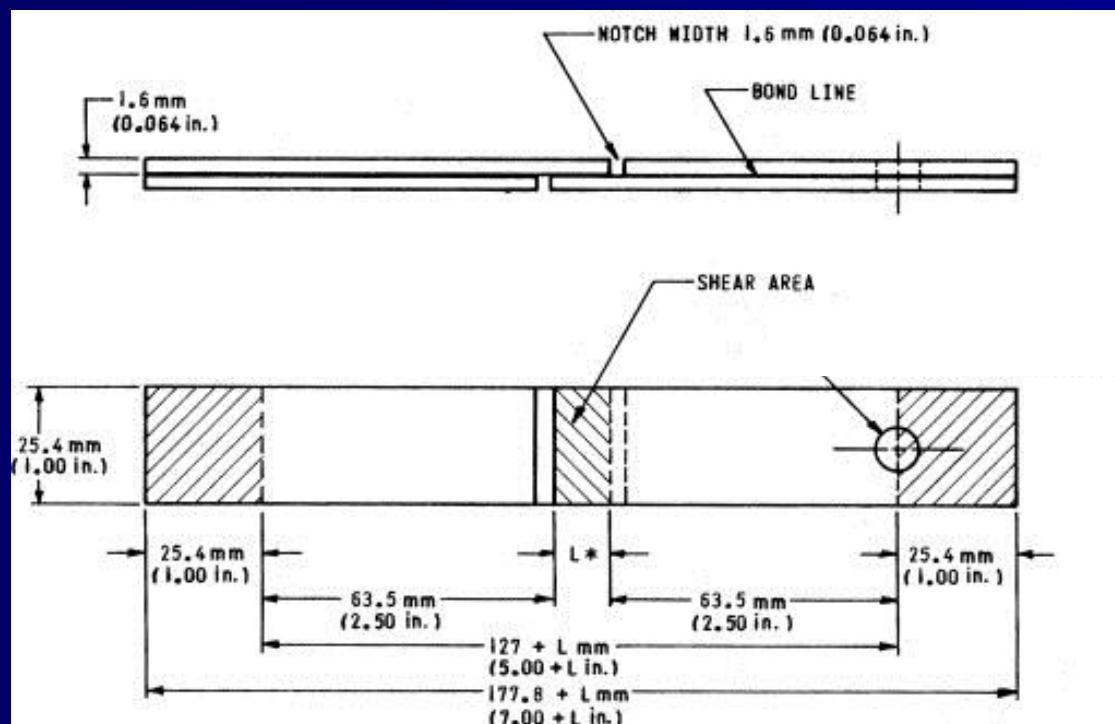
ASTM D2344 - modifikace

- 4 bodový ohyb
- Tvar vzorku

ASTM D3165 - modifikace

Zkušební tělesa

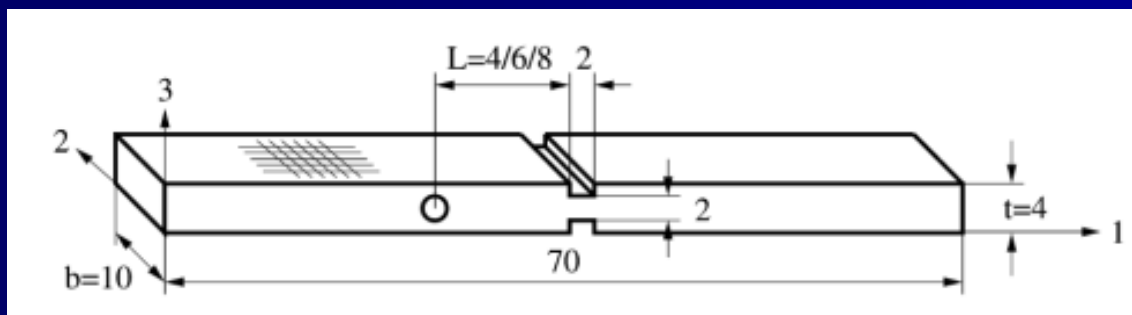
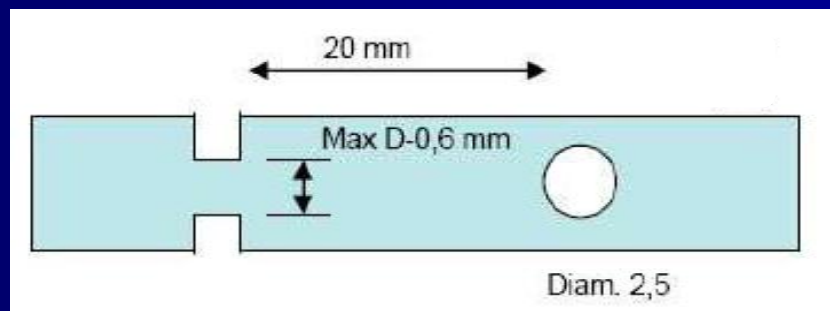
- Jednostřížná

ASTM D3165 - modifikace

Zkušební tělesa

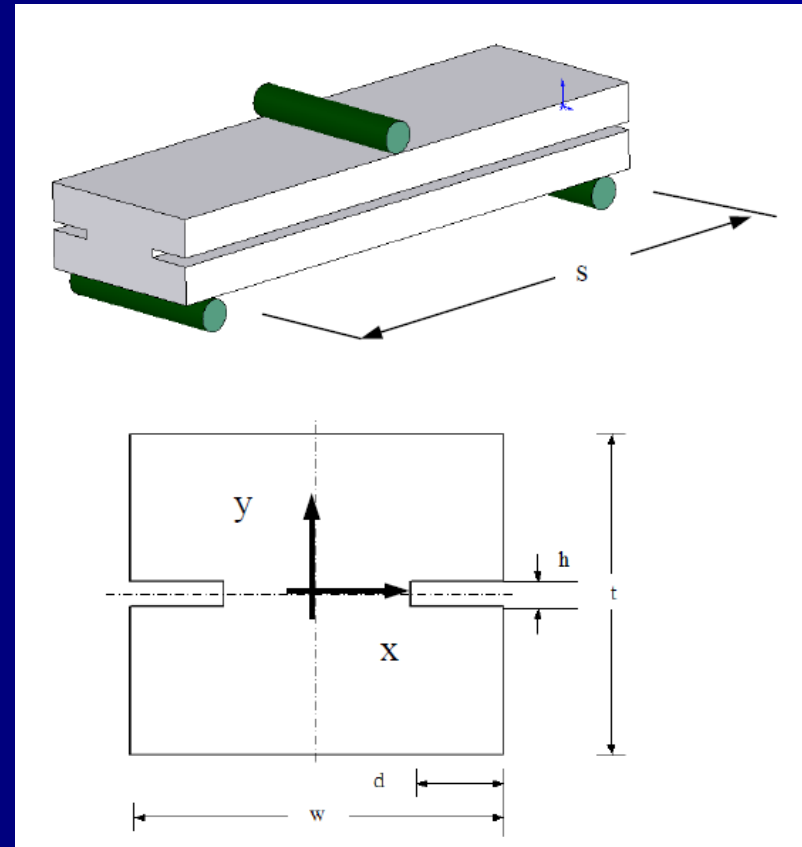
- Dvoustřížná

ASTM D2344 - modifikace

Tvar zkušebního tělesa

- Joshua specimen

Shrnutí

Zkušební metoda	Výroba vzorku	Provedení zkoušky	Použitelnost výsledků
ASTM D2344 (SBS)	+	+	+
ASTM D5379 (Iosipescu)	-	-	++
ASTM D7078 (rail shear)	-	-	++
ASTM D3846 (tlak)	-	-	-
ASTM D3165 (jednostřih)	-	+	-
ASTM D3165 (dvoustřih)	-	+	+
ASTM D2344 (4 bod)	+	+	+
ASTM D2344 (Joshua)	-	+	+

Závěr

- **Jednoduchá a přesná metoda určení interlaminární smykové pevnosti nebyla doposud vyvinuta**
- **Jednoduché metody jsou používány především jako srovnávací, pro určení vlivu různých parametrů na vlastnosti matrice**

Děkuji za pozornost